YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)

6 päivänä tammikuuta 2004 *

Asiassa C-104/89 DEP,

J. M. Mulder ym., kotipaikka Alankomaat, edustajanaan advocaat E. H. Pijnacker Hordijk,

hakijana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään A.-M. Colaert,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään T. van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastapuolina,

jossa vaaditaan yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 27.1.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. I-203) liittyvien korvattavien oikeudenkäyntikulujen vahvistamista,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit D. A. O. Edward ja N. Colneric (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

määräyksen

Asian käsittelyn aiemmat vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

1 Yhteisöjen tuomioistuin velvoitti yhdistetyissä asioissa C-104/89, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio (jäljempänä asia Mulder II) sekä C-37/90, Heinemann vastaan neuvosto ja komissio, 19.5.1992 antamassaan välituomiossa (Kok. 1992, s. I-3061; jäljempänä välituomio) Euroopan yhteisön korvaamaan vahingon, joka oli aiheutunut nyt käsiteltävänä olevassa asiassa hakijoina oleville

Mulderille, Brinkhoffille, Muskensille ja Twijnstralle asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13), sellaisena kuin se on täydennettynä asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 16 päivänä toukokuuta 1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1371/84 (EYVL L 132, s. 11), soveltamisesta sen vuoksi, että kyseisissä asetuksissa ei ollut säännöksiä viitemäärän myöntämisestä tuottajille, jotka eivät ole toimittaneet maitoa asianomaisen jäsenvaltion käyttämän viitevuoden aikana maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) mukaisesti tekemänsä sitoumuksen vuoksi.

2 Yhteisöjen tuomioistuin katsoi välituomiossaan myös, että maksettaville korvauksille maksetaan — asian Mulder II osalta 8 prosentin suuruista — vuotuista korkoa kyseisen tuomion julistamispäivästä alkaen. Kanteet hylättiin muilta osin.

3 Koska välituomion antamisen jälkeen sen tuomiolauselman 4 kohdan mukaisia neuvotteluja yhteiseen sopimukseen pääsemiseksi maksettaviksi vahvistettavista määristä ei saatu päätökseen asetetussa määräajassa eli 12 kuukauden kuluessa kyseisen tuomion julistamisesta, asian Mulder II kantajat jättivät vaatimuksensa vahingonkorvauksen määrästä 19.6.1993, kun taas neuvoston ja komission vaatimukset, jotka ovat yhteiset tämän määräyksen 1 kohdassa mainituissa kahdessa asiassa, jätettiin neuvoston osalta 3.11. ja komission osalta 29.10.1993.

4 Yhteisöjen tuomioistuin toimitti 20.6.1994 asianosaisille joukon kysymyksiä. Asian Mulder II kantajien vastaukset toimitettiin yhteisöjen tuomioistuimeen 2.9.1994.

5 Yhteisöjen tuomioistuin järjesti 20.5.1996 asianosaisten kuulemisen. Koska tietyt seikat jäivät tämän jälkeen kiistanalaisiksi, yhteisöjen tuomioistuin määräsi 12.7.1996 antamassaan määräyksessä asiantuntijalausunnon hankkimisesta. Asiantuntijalausunto toimitettiin yhteisöjen tuomioistuimeen 27.2.1997. Kantajat esittivät yhteisöjen tuomioistuimen kehotuksesta tätä lausuntoa koskevat huomautuksensa 4.6.1997 päivätyssä kirjelmässä.

6 Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 27.1.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-203; jäljempänä lopullinen tuomio) kantajille vahingonkorvauksena maksettavat määrät. Kullekin myönnetylle summalle määrättiin maksettavaksi 1,85 prosentin suuruista vuotuista korkoa välituomion antamiseen asti. Tästä viimeksi mainitusta päivästä lukien tälle summalle oli maksettava 8 prosentin suuruista viivästyskorkoa summan todelliseen maksupäivään saakka. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kanteen muilta osin. Se velvoitti lisäksi neuvoston ja komission vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan yhteisvastuullisesti 90 prosenttia kantajan oikeudenkäyntikuluista yhteisöjen tuomioistuimen määräämään asiantuntijalausuntoon liittyviä kuluja lukuun ottamatta.

7 Sen jälkeen kun kantajat toimittivat vuoden 2000 kuluessa komissiolle yleisen kuluselvityksen liitteineen, ne toimittivat komissiolle ja neuvostolle yksityiskohtaisen selvityksen näistä kuluista 23.3.2001 päivätyllä kirjeellä. Viimeksi mainittu vastaa pääasiallisesti kantajille aiheutuneita asianajokuluja ja maksuja. Neuvosto ja komissio vastasivat yksityiskohtaisesti 18.3.2002 päivätyllä kirjeellään ja ehdottivat, että kantajat hyväksyisivät 124 437,29 euron suuruisen summan niille korvattavina oikeudenkäyntikuluina.

8 Koska neuvoston ja komission ehdottamista summista ei ollut yksimielisyyttä, hakijat vaativat 14.5.2002 jättämällään hakemuksella työjärjestyksen 74 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että yhteisöjen tuomioistuin

— arvioi neuvoston ja komission korvattavaksi tulevat oikeudenkäyntikulut nimellisarvoltaan 373 304,90 euroksi (eli 90 prosentiksi 408 591,90 eurosta) tai yhteisöjen tuomioistuimen kohtuulliseksi katsomaksi summaksi

— päättää inflaation takia sovellettavasta korjauskertoimesta

— velvoittaa neuvoston ja komission korvaamaan tästä oikeudenkäynnistä aiheutuvat kulut ja vahvistaa näiden kulujen määrän.

9 Neuvosto ja komissio katsovat yhteisessä, yhteisöjen tuomioistuimeen 11.7.2002 jättämässään kirjelmässä, että korvattavat kulut olisi vahvistettava 124 437,29 euroksi eli 90 000 euroksi asianajokulujen osalta ja 34 437,2 euroksi muiden avustajien kuin asianajajien kulujen osalta (jäljempänä ulkopuoliset neuvonantajat).

Asiakysymys

Asianosaisten lausumat

— —

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Ensiksi on palautettava mieleen, että työjärjestyksen 74 artiklaa sovellettaessa yhteisöjen tuomioistuimella ei ole valtaa vahvistaa asianosaisten omien asian-

ajajien kuluja vaan päättää se summa, joka voidaan periä oikeudenkäyntikuluista vastaamaan velvoitetulta asianosaiselta (ks. erityisesti asia C-294/90 DEP, British Aerospace v. komissio, määräys 30.11.1994, Kok. 1994, s. I-5423, 10 kohta).

42 Työjärjestyksen 73 artiklan b alakohdan mukaan korvattaviksi oikeudenkäyntikuluiksi katsotaan "asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset, erityisesti matka- ja oleskelukulut, sekä asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio".

43 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on tämän perusteella katsottu, että korvattavia oikeudenkäyntikuluja ovat vain kustannukset, joita yhtäältä on aiheutunut asian käsittelystä yhteisöjen tuomioistuimessa ja jotka toisaalta ovat olleet tätä käsittelyä varten välttämättömiä (ks. asia C-89/85 DEP, Ahlström Osakeyhtiö ym. v. komissio, määräys 9.11.1995, 14 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja em. asia British Aerospace v. komissio, määräyksen 11 kohta).

Asianajopalkkiot

44 Ensiksi on syytä jättää tietyt ajanjaksot huomiotta palkkioiden laskemisessa.

45 Yhteisöjen tuomioistuimen niin ikään vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan työjärjestyksen 73 artiklan b alakohdassa "asian käsittelyllä" tarkoitetaan vain

asian käsittelyä yhteisöjen tuomioistuimessa eli oikeudenkäyntivaihetta sitä edeltänyt vaihe pois lukien (ks. asia C-107/91 DEP, ENU v. komissio, määräys 15.3.1994, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, 21 kohta, ja em. asia British Aerospace v. komissio, määräyksen 12 kohta).

— —

47 Asianajokulut, jotka liittyvät sellaisiin ajanjaksoihin, joiden kuluessa ei ole laadittu lainkaan menettelyasiakirjoja, on myös suljettava pois, koska ne eivät ole käsittelyä varten välttämättömiä — —.

48 Oikeudenkäynnin ulkopuolella tehtävään sovintoon pyrkimiseen liittyviä ja yhteisöjen tuomioistuimen suullisen käsittelyn jälkeen aiheutuneita asianajopalkkioita ei ole pidettävä asian käsittelyn kannalta välttämättöminä kustannuksina (ks. vastaavasti asia C-137/92 P-DEP, Hüls v. komissio, määräys 16.12.1999, 19 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

49 Välttämättömistä kustannuksista ei voida kuitenkaan sulkea pois palkkioita, jotka aiheutuvat neuvotteluista, joita asianosaiset käyvät päästäkseen yhteiseen sopimukseen vahingonkorvauksena maksettavista määristä, kun yhteisöjen tuomioistuin on itse nimenomaisesti välituomion tuomiolauselmassa kehottanut asianosaisia toimittamaan sille maksettavat määrät tämän tuomion antamispäivästä laskettavassa määräajassa. Kun yhteisöjen tuomioistuin ei prosessiekonomisista syistä itse lausu maksettavista summista vaan kehottaa asianosaisia sopimaan niistä, asian voittanut asianosainen olisi epäedullisemmassa asemassa, jos näistä neuvotteluista aiheutuneita kuluja ei otettaisi huomioon. Käsiteltävänä

olevassa tapauksessa on siis niihin neuvotteluihin liittyviä palkkioita, joissa pyrittiin yhteisellä sopimuksella sopimaan kantajille vahingonkorvauksena maksettavista määristä, pidettävä asian käsittelyn kannalta välttämättöminä kustannuksina.

50 Sitä vastoin ne kustannukset, joiden avustaja on ilmoittanut aiheutuneen julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen tutkimisesta mahdollista kannanoton esittämistä silmällä pitäen, liittyvät ainoastaan suullisen menettelyn jälkeiseen ajankohtaan, sillä suullinen käsittely päättyi tämän ratkaisuehdotuksen 10.12.1998 tapahtuneen esittämisen jälkeen. Tällaisia kustannuksia ei voida korvata. Korvattavia kuluja laskettaessa tämän päivämäärän jälkeinen ajanjakso on suljettava pois.

51 Siltä osin kuin palkkiolaskut voidaan ottaa huomioon, on muistettava, että yhteisön oikeudessa ei ole asianajopalkkioita tai työhön tarvittavaa aikaa koskevia säännöksiä. Yhteisöjen tuomioistuimen on siis arvioitava vapaasti kysymyksessä olevia seikkoja ottaen huomioon oikeudenkäynnin kohde ja luonne, sen merkitys yhteisön oikeuden kannalta sekä asian vaikeusaste, oikeudenkäynnistä asian hoitamiseen osallistuneille asiamiehille tai avustajille aiheutuneen työn määrä ja se taloudellinen intressi, joka riita-asialla on ollut asianosaisille (ks. asia C-320/96 P-DEP, Métropole télévision, määräys 28.6.2002, 21 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa; em. asia British Aerospace v. komissio, määräyksen 13 kohta; asia C-222/92 DEP, SFEI ym. v. komissio, 30.4.1994, Kok. 1994, s. I-5431, 14 kohta; asia C-191/86 DEP, Tokyo Electric v. neuvosto, 8 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, ja asia 318/82, Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komissio, määräys 26.11.1985, Kok. 1985, s. 3727, 3 kohta).

52 Korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrä on arvioitava näillä perusteilla.

53 Mitä tulee asian Mulder II kohteeseen, luonteeseen ja merkitykseen yhteisön oikeuden kannalta on korostettava, että — kuten neuvosto ja komissio ovat todenneet — asiassa on kyse pidemmälle menevästä intressistä kuin kantajien henkilökohtainen intressi. Nämä toimielimet myöntävät siis, että kysymyksessä oli ennakkotapaus.

54 Kanteessa ei menettelyn osalta välituomion antamiseen saakka ole mitään erityistä. Sitä vastoin menettelyä, jossa vahvistettiin kantajille vahingonkorvauksena maksettavat summat, luonnehti sen monimutkaisuus. Se ei edellyttänyt ainoastaan sitä, että tarkasteltiin perusteellisesti kunkin neljän kantajan monitahoista taloudellista tilannetta ja maidontuotannon tilastotietojen kehitystä vuosien 1984 ja 1989 välillä, vaan se toi esiin myös uusia ja merkittäviä oikeudellisia kysymyksiä, jotka koskevat kantajien kaltaisille Slom-tuottajille aiheutuneen vahingon korvaamisen laskemisperiaatteita ja erityisesti heidän menetettyjen voittojensa laskutapaa.

55 On arvioitava myös riita-asian asianosaisille edustamia taloudellisia intressejä. Kantajien kannalta kysymys on siitä, että he saavat huomattavan vahingonkorvauksen, joka koostuu menetetyistä voitoista neljän vuoden ajalta sen vuoksi, että he eivät ole voineet tuottaa maitoa tänä ajanjaksona. Neuvosto ja komissio eivät voi jättää huomiotta sitä, että asialla on maksettavien määrien osalta vaikutuksia samanlaisiin asioihin, joita ei ole vielä ratkaistu.

56 Siltä osin kuin kysymys on asian vaikeusasteesta ja työmäärästä, jonka se on voinut aiheuttaa kantajien avustajille, on korostettava asian Mulder II monimutkaisuutta korvattavan vahingon arvioinnin osalta. Oli määritettävä perusteet, joiden nojalla menetettyjen voittojen vahvistetut osatekijät lasketaan ja erityisemmin ne osatekijät, joita käytettiin hypoteettisten tulojen laskennassa.

Viimeksi mainittujen tulojen osalta asiassa edellytettiin suurelta osin tilastollisten keskiarvojen käyttämistä, joiden valitseminen ja sisältö olivat laajalti kiistanalaisia. Erityisesti tilastollisiin hypoteettisiin tietoihin perustuvien laskelmien vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen oli määrättävä asiantuntijalausunnon pyytämisestä.

57 Tämä asiantuntijalausunto itsessään aiheutti työtä kantajien avustajille. Lisäksi toimielinten esittämä tarjous maksaa kantajille korvaus asetuksen N:o 2187/93 mukaisesti (tietyille maidon ja maitotuotteiden tuottajille, jotka eivät ole voineet tilapäisesti harjoittaa toimintaansa, tarjottavasta hyvityksestä 22 päivänä heinäkuuta annettu asetus N:o 2187/93 (EYVL L 196, s. 6)) aiheutti näille avustajille lisätyötä.

58 Lisätyötä aiheutui myös sen vuoksi, että kanne piti nostaa neuvostoa ja komissiota vastaan, jotka ovat järjestäneet puolustuksensa erikseen.

59 Se, että on ollut välttämätöntä käydä neljää rinnakkaista oikeudenkäyntiä, on ollut omiaan laajalti lisäämään työn määrää. Ratkaistavana olleet oikeudelliset ongelmat olivat tosin pääasiallisesti samat näissä neljässä oikeudenkäynnissä. On kuitenkin otettava huomioon työmäärä, joka on aiheutunut siitä, että kärsityt vahingot on pitänyt laskea yksitellen paitsi välituomion jälkeisen vaiheen myös sitä edeltäneen vaiheen osalta.

60 Pääasian kanne johti välituomioon, joten on kuitenkin kiistatonta, että kantajien avustajat olivat hyvin perillä asiaan liittyvistä ongelmista, koska he olivat osallistuneet sen asian käsittelyyn, joka johti edellä mainittuun Mulder-tuomioon. Siltä osin kuin kysymys on menettelystä, jonka tarkoituksena oli määrittää vahingonkorvauksena maksettavat määrät, näiden avustajien kirjallinen ja suullinen osallistuminen asiaan perustui suurelta osin LEI:n ja GIBO:n työhön.

61 Palkkiolaskut, jotka voidaan ottaa huomioon, käsittävät kahden asianajajan, Pijnacker Hordijkin ja Bronkhorstin, palkkiot. — —

62 Vaikka periaatteessa yhden ainoan asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio on korvattava, kunkin asian erityispiirteiden, joihin kuuluu erityisesti sen monimutkaisuus, vuoksi useampien asianajajien palkkioiden voidaan katsoa sisältyvän työjärjestyksen 73 artiklan b alakohdassa tarkoitettuihin "välttämättömiin kustannuksiin" (ks. vastaavasti em. asia ENU v. komissio, määräyksen 22 kohta ja Hüls v. komissio, määräyksen 26 kohta).

63 Tilanne on periaatteessa tällainen käsiteltävänä olevassa asiassa. Huomioon on kuitenkin otettava vain niiden työtuntien kokonaismäärä, joita voidaan objektiivisesti katsoen pitää välttämättöminä yhteisöjen tuomioistuimessa tapahtuvaa asian käsittelyä varten.

64 Korvattavien kulujen ulkopuolelle jäävät näin ollen ne asianajokulut, jotka aiheutuivat kysymyksessä olevan menettelyn koordinoinnista kantajan yhdistetyssä asiassa nostaman kanteen kanssa. Siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin ei ole pyytänyt tällaista koordinointia, näitä kuluja ei ole luokiteltava asian käsittelystä aiheutuneiksi kuluiksi (ks. em. asia Métropole télévision, määräyksen 29 kohta, ja em. asia Ahlström Osakeyhtiö ym. v. komissio, määräyksen 16 kohta). Tätä koordinointityötä ei siis ole otettava huomioon arvioitaessa asian käsittelyä varten objektiivisesti välttämättömiä työtunteja.

65 Lisäksi tällaiseen arviointiin tulee sisältyä vain ne työtunnit, jotka selvästi kohdistuvat asiaan Mulder II.

— —

69 Näin ollen kun otetaan huomioon kaikkiaan — — työtuntia, jotka jakautuvat eri ajanjaksoille, joiden kuluessa tuntitaksat ovat muuttuneet, asianajopalkkiot on vahvistettava 130 000 euroksi.

Asianajajien kulut

70 Toimistokulujen osalta voidaan hyväksyä, että kiinteämääräinen 5 prosenttia palkkioiden määrästä, sellaisena kuin ne on vahvistettu edellisessä kohdassa, ei ylitä sitä, mikä on ollut välttämätöntä asian ajamiseksi yhteisöjen tuomioistuimessa. Huomioon on siis otettava 6 500 euroa näinä kuluina.

71 Hakijat esittävät myös tiettyjä matka- ja oleskelukuluja. Oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevasta hakemuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, mitkä kulut ovat aiheutuneet mistäkin matkasta.

— —

73 Kun otetaan huomioon asian monimutkaisuus, näistä matkoista aiheutuneita kuluja, lukuun ottamatta vuoden 1997 ensimmäistä kolmannesta, on pidettävä asian käsittelyn kannalta välttämättöminä, myös vaikka näitä suullisia lausumia varten kaksi asianajajaa teki matkan osallistuakseen yhdessä istuntoon.

74 Sitä vastoin matka- ja oleskelukuluja, jotka liittyivät asiantuntijalausuntoon (vuoden 1997 ensimmäinen kolmannes), ei voida ottaa huomioon, koska yhteistyö asiantuntijoiden kanssa ei ollut niiden menettelysääntöjen mukaista, jotka yhteisöjen tuomioistuin asetti yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 12.7.1996 antamassaan määräyksessä, jossa se määräsi tämän asiantuntijalausunnon hankkimisesta. Tämän määräyksen määräysosan 4 kohdassa asianosaisille annetaan vain mahdollisuus pyytää yhteisöjen tuomioistuinta toimittamaan asiantuntijoille muita asiakirjoja tai asiakirjojen osia ja liitteitä.

75 Asiantuntijoilla oli tosin toisen jaoston hallinnollisessa kokouksessa 13.11.1996 tekemän päätöksen nojalla oikeus konsultoida asianosaisia. Asiantuntijat eivät kuitenkaan pyytäneet konsultoinnin yhteydessä henkilökohtaista keskustelua eikä yhteisöjen tuomioistuin sellaista suunnitellut, eikä se ollut enää välttämätön. Tältä osin on palautettava mieleen, että työjärjestyksen 49 artiklan 2 kohdan mukaan asiantuntijan toimintaa valvoo esittelevä tuomari. Edellä mainitussa asiassa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio määrättiin, että asianosaiset ovat yhteydessä asiantuntijaan yhteisöjen tuomioistuimen välityksin. Hallinnollisessa kokouksessa, joka pidettiin 13.11.1996, päätetty valtuutus oli vastaus asiantuntijan 31.10.1996 päivätyssä kirjeessä esittämään pyyntöön "konsultoida asianosaisia täsmennyksen saamiseksi menettelyn kuluessa esitettyjen lukujen lähteiden osalta". Lopuksi on täsmennettävä, että yhteisöjen tuomioistuin ei sallinut asiantuntijalausunnon luonnoksen toimittamista asianosaisille, koska työjärjestyksen 49 artiklan 5 kohdassa määrätään, että asiantuntijalausuntoa koskeva keskustelu yhteisöjen tuomioistuimessa tapahtuu vasta lausunnon esittämisen jälkeen — käsiteltävänä olevassa tapauksessa keskustelu järjestettiin 28.5.1998 pidetyssä istunnossa.

76 Koska matka- ja oleskelukuluista ei ole olemassa täsmällisiä tietoja, niiden määrä on vahvistettava kiinteämääräisesti 1 000 euroksi.

77 Näin ollen asianajajien kuluina on otettava huomioon 7 500 euroa.

Ulkopuolisten neuvonantajien kulut

78 Ulkopuolisten neuvonantajien eli LEI:n ja GIBO:n kulujen osalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että näiden laitosten osallistuminen oli välttämätöntä, jotta kantajien toisiaan seuraavissa kirjelmissä esittämien korvausvaatimusten laskeminen voitiin toteuttaa täsmällisesti. Kantajien Mulder II -asiassa esittämien kirjelmien liitteistä ilmenee, että LEI toimitti tilastotiedot, kun taas GIBO suoritti yksityiskohtaiset laskelmat niistä vahingoista, jotka kukin kantaja väitti kärsineensä. Näiden kahden laitoksen toiminnasta aiheutuneet kulut ovat näin ollen työjärjestyksen 73 artiklan b alakohdassa tarkoitettuja "välttämättömiä kuluja", koska ne ovat välittömässä yhteydessä kantajien toimittamiin eri kirjelmiin.

79 Viimeksi mainittujen mukaan ulkopuolisten neuvonantajien kulut olivat 59 541 euroa. Kolmea laskua ei kuitenkaan voida riittävän selvällä tavalla yhdistää kantajien Mulder II -asiassa esittämiin kirjelmiin.

— —

82 Tästä seuraa, että ulkopuolisten neuvonantajien kuluina on otettava huomioon 52 638,55 euroa.

SLOM-säätiön kulut

83 SLOM-säätiön osuutta kuluihin ei voida ottaa huomioon, koska se oli Pijnacker Hordijkin valtuuttaja ja toimi kantajien nimissä, joten nämä itse eivät olleet palkkio- ja kululaskujen adressaatteja. Säätiön asianajajalle antama apu vastaa siis kantajan avustajalleen antamaa apua.

Neuvoston ja komission vastattavat kulut

84 Lopullisen tuomion tuomiolauselman mukaan neuvosto ja komissio korvaavat 90 prosenttia kantajan oikeudenkäyntikuluista lukuun ottamatta tuomioistuimen määräämästä asiantuntijalausunnosta aiheutuneita kuluja.

85 Edellä esitetystä seuraa, että toimielinten on korvattava 90 prosenttia 190 138,55 eurosta (130 000 euroa + 7 500 euroa + 52 638,55 euroa) eli 171 124,65 euroa.

Inflaation huomioon ottamista koskeva vaatimus

86 Vaatimusta inflaation huomioon ottamisesta ajanjaksolta ennen lopullista tuomiota on pidettävä hyvitysluonteisten korkojen myöntämistä koskevana vaatimuksena. Se on näin ollen hylättävä. Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on hylättävä vaatimus, joka koskee viivästyskorkojen myöntämistä sen määräyksen antamista edeltävästä ajankohdasta lukien, jossa vahvistetaan oikeudenkäyntikulut (em. asia ENU v. komissio määräyksen 26 kohta ja asia C-220/91 P-DEP, määräys 6.11.1996, Preussag v. komissio, 11 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Kantajien oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen perustuu siihen määräykseen, jolla ne vahvistetaan (asia 6/72, Europemballage ja Continental Can v. komissio, määräys 18.4.1975, Kok. 1975, s. 495, 5 kohta). Tämä viivästyskorkoja koskeva peruste pätee myös hyvitysluonteisten korkojen osalta. Oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevan menettelyn tarkoituksena ei ole minkäänlaisen vahingon korvaaminen, vaan siinä määritetään korvattavat kulut, kun taas hyvitysluonteisilla koroilla pyritään vahingonkorvauskanteen yhteydessä korvaamaan rahan arvon alentumisesta aiheutunut tappio.

Tästä oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut

87 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 1 kohdassa säädetään, että oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu annetaan tuomiossa tai määräyksessä, jolla asian käsittely päätetään, mutta tällaista säännöstä ei kuitenkaan sisälly kyseisen työjärjestyksen 74 artiklaan. Tämä johtuu siitä, että yhteisöjen tuomioistuin ottaa korvattavia oikeudenkäyntikuluja vahvistaessaan huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat ratkaisun antamispäivään saakka. Ei siis ole tarpeen antaa eri ratkaisua oikeudenkäyntikuluista, joita asianosaisille on aiheutunut tästä oikeudenkäynnistä (ks. em. asia Europemballage ja Continental Can v. komissio, määräyksen 5 kohta; em. asia ENU v. komissio, määräyksen 26 kohta, ja em. asia Métropole télévision, määräyksen 33 kohta).

88 Kun otetaan huomioon tämän oikeudenkäynnin tulos, korvattavien kulujen määrää ei ole syytä korottaa siten, että niihin lisättäisiin tätä oikeudenkäyntikulujen vahvistamista koskevaan oikeudenkäyntiin liittyvä summa.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission on korvattava Mulderille, Brinkhoffille, Muskensille ja Twijnstralle oikeudenkäyntikuluina yhteensä 171 124,65 euroa.

Annettiin Luxemburgissa 6 päivänä tammikuuta 2004.

R. Grass

kirjaaja

A. Rosas

kolmannen jaoston puheenjohtaja